

Par agresīvo un potenciāli bīstamo suņu šķirņu definēšanu un šo šķirņu suņu audzēšanas stingrāku kontroli

2016. gada nogalē Latviju pāršalca šausminoša vēsts – 4 Bordo dogu šķirnes suņi (kuces no suņu audzētavas) saplosīja piecgađīgu meitenīti, kas no gūtajiem ievainojumiem mira. Presē dažādi eksperti sprieda, ka šis nelaiimes gadījums noticis suņu saimnieku nolaidības dēļ, taču vairākkārt minēts arī tas, ka suņiem, kad to kopskaits pārsniedz divus, sāk darboties bara instinkts, kas vairs nepakļaujas vai grūti pakļaujas cilvēka pavēlēm. Apstākļu sakritība, Bordo dogu šķirnes suņiem raksturīgās īpašības, audzētāju nolaidība un suņu bara instinkts bija šīs traģēdijas galvenie iemesli, taču, laikam ejot, ažiotaža noklusa un nekas nemainījās...

Lai gan daudzviet pasaulē pastāv prakse aizliegt turēt un patvaļīgi pavairot dažādu par agresīviem noteiktu šķirņu suņus un par šo noteikumu pārkāpšanu suņu īpašniekiem var tikt piespriests naudas sods, Latvijā šādi noteikumi un ierobežojumi joprojām nav noteikti. Vienīgais ierobežojums ir Ministru kabineta noteikumos Nr.266 minētās Labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņa apmācībai.

2001. gada 31. jūlijā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 349 par "Grozījumiem Ministru kabineta 1995. gada 3. oktobra noteikumos Nr. 291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi"", kas papildināja Suņu un kaķu turēšanas noteikumus ar 6.5. apakšpunktu, aizliedzot "turēt, vairot un ievest valstī pitbulterjera, Argentīnas doga, Brazīlijas fila, Tosa inu un Amerikas Stafordšīras terjera šķirnes suņus, kā arī šo šķirņu suņu jaukتهus", tādējādi jau daļēji definējot agresīvās un potenciāli bīstamās suņu šķirnes Latvijā, **taču šie noteikumi pēc suņu audzētāju prasības tika ar Satversmes tiesas lēmumu atcelti 2002. gada 20. maijā.** Līdz ar to šis potenciāli bīstamās un agresīvās suņu šķirnes Latvijā var brīvi audzēt, pavairot un tirgot jebkurš Latvijas iedzīvotājs.

Ko tas nozīmē "ierindas" iedzīvotājam? Šobrīd jebkurā brīdī blakus mājoklī var tikt ieviesta Amerikāņu pitbulterjeru, Bordo dogu vai Stafordšīras terjeru audzētava, taču jūsu spēkos nebūs nekā iebilst pret šo dzīvnieku uzturēšanos jūsu ģimenes un mājdzīvnieku tuvumā – līdz nelaiimes gadījumam, kad agresīvs dzīvnieks būs izkļuvis no savas teritorijas, vai pierādījumiem, ka pret dzīvniekiem slikti izturas.

Ko darīt?

Jau 2001. gada 31. jūlijā pieņemtajos grozījumos Ministru kabineta noteikumos Nr. 349 par "Grozījumiem Ministru kabineta 1995. gada 3. oktobra noteikumos Nr. 291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi"" tika daļēji nosauktas par potenciāli agresīvām un bīstamām uzskatāmās suņu šķirnes. Šajos grozījumos tika aicināts rīkoties radikāli, minot, ka "personas, kuru īpašumā šā likuma spēkā stāšanās brīdī ir 16. pantā minētie dzīvnieki, nedrīkst pieļaut šo dzīvnieku vairošanos un līdz 2000. gada 1. jūlijam nodrošina dzīvnieku turēšanu savvaļas dzīvnieku kolekcijās, bet, ja tas nav iespējams, - eitanāziju" un/vai "pitbulterjera, Argentīnas doga, Brazīlijas fila, Tosa inu un Amerikas Stafordšīras terjera šķirnes suņi un šo šķirņu suņu jaukتهi, kuri iegādāti līdz šo noteikumu spēkā stāšanās brīdim, līdz 2002. gada 1. augustam pakļaujami sterilizācijai vai kastrācijai", kas nenoliedzami pārkāpj Dzīvnieku aizsardzības likuma preambulu, ka "cilvēces ētiskais pienākums ir nodrošināt visu sugu dzīvnieku labturību un aizsardzību, jo katrs īpatnis pats par sevi ir vērtība. Cilvēkam ir morāls pienākums cienīt jebkuru radību, izturēties pret dzīvniekiem ar iejūtīgu sapratni un tos aizsargāt. Nevienam nav atļauts bez pamatota iemesla nogalināt dzīvnieku, nodarīt tam sāpes, radīt ciešanas vai citādi kaitēt." Taču līdz ar šī strīdīgā grozījuma atzīšanu par neatbilstīgu Satversmes 105. pantam un Ministru kabineta iekārtas likuma 14. panta 3. punktam, **Latvijā joprojām nav definētas un uzskaitītas agresīvo suņu šķirnes, kā arī nav noteikti citi ierobežojumi to audzēšanā.** Tāpēc ierosinājums Saeimai veikt grozījumus Ministru kabineta 1995. gada 3. oktobra noteikumos Nr. 291 "Suņu un kaķu turēšanas noteikumi", kas:

- 1) nosauktu un uzskaitītu par agresīvām un potenciāli bīstamām uzskatāmas suņu šķirnes, uz kuru turēšanu un audzēšanu (tirdzniecībai), attiecināmi stingrāki noteikumi;
- 2) noteiktu par obligātu suņu audzētavu, kurās tiek vai ir plānots audzēt par agresīvām un potenciāli bīstamām nosauktas suņu šķirnes, īpašniekiem un turētājiem saņemt audzētavas atrašanās vietai tuvāko mājokļu īpašnieku un iedzīvotāju rakstisku piekrišanu audzētavas ierīkošanai un reģistrēšanai, ja audzētava atrodas vai ir plānota savrupmāju un privātās apbūves zonā, kā arī daudzdzīvokļu māju apbūves zonā, dzīvojamā zonā un dzīvojamo māju rajonos;
- 3) noteiktu par obligātu reģistrāciju suņu audzētavu reģistrā visiem par agresīvām un potenciāli bīstamām uzskatāmu suņu šķirņu suņu īpašniekiem, kuru saimniecībā ir vairāk par 2 jebkuras no uzskaitītajām sugām īpatņiem, kas vecāki par 6 mēnešiem, piemērojot naudas sodu par šo noteikumu pārkāpumu (attiecīgi – šis noteikums attiektos arī uz audzētavām, kas censtos apiet šo noteikumu, turot vairākas šķirnes suņus, taču ne vairāk par 2 īpatņiem no katras šķirnes);
- 4) noteiktu pastiprinātas drošības prasības suņu turēšanai audzētavās;
- 5) uzdotu Pārtikas un veterinārā dienestam suņu audzētavu, kurās tiek audzētas par agresīvām un potenciāli bīstamām uzskatāmas suņu šķirnes, reģistra izveidošanu, uzturēšanu un kontroli, kā arī neregistrētu suņaudzētavu apzināšanu un sodīšanu.

Ko iegūs sabiedrība no šīm pārmaiņām?

Sabiedrības ieguvums no šīm pārmaiņām – sabiedrībai un jo īpaši ģimenēm droša, sakārtota dzīvojamā vide, kurā iedzīvotājiem nav jābaidās no agresīvu suņu uzbrukumiem vai bez apkārtējo iedzīvotāju piekrišanas dzīvojamajos rajonos ierīkotām šādu suņu audzētavām.

Ieviešot skaidru definīciju, kuras ir par agresīvām un potenciāli bīstamām uzskatāmas suņu šķirnes, kā arī ieviešot ierobežojumus šo suņu šķirņu audzētavām un prasot reģistrēties kā audzētavām visus privātos audzētājus, kas šobrīd puslegāli audzē un izplata šo šķirņu suņus, ja kopā tiek turēti un audzēti vairāk nekā 2 jebkuru agresīvo šķirņu suņi, kas vecāki par 6 mēnešiem, tiks nodrošināts instruments iedzīvotājiem savu interešu par mierīgu un drošu dzīvojamo vidi aizstāvēšanai.